

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2009-4-85
Karar Sayısı : **09-23/493-119**
Karar Tarihi : 20.5.2009

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

- 10 **Başkan** : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI (Başkan V.)
Üyeler : Mehmet Akif ERSİN, Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Murat ÇETİNKAYA

B. RAPORTÖRLER : Metin HASSU, Sinan BOZKUŞ

- 20 **C. ŞİKÂYET EDEN** : - (.....)
İl Emniyet Müdürlüğü, Afyonkarahisar
- (.....)
İl Emniyet Müdürlüğü, Afyonkarahisar
- (.....)
İl Emniyet Müdürlüğü, Afyonkarahisar

D. ŞİKAYET EDİLEN: Afyon ilinde faaliyet gösteren özel dershaneler

E. DOSYA KONUSU: Afyon ilinde faaliyet gösteren dershanelerin İl Milli Eğitim Müdürlüğü öncülüğünde anlaşma yaparak kurs fiyatlarını birlikte belirledikleri iddiası.

- 30 **F. İDDİALARIN ÖZETİ**: Şikâyet dilekçelerinde, Afyon ilinde faaliyet gösteren özel dershanelerin ücretlerini 2008-2009 eğitim-öğretim yılında bir önceki yıla göre iki katına çıkararak tüketicileri mağdur ettikleri iddia edilmektedir. Dilekçelerde, dershane yetkililerinin kendilerine İl Milli Eğitim Müdürü öncülüğünde toplantı yaptıklarını ve bu toplantı uyarınca bütün dershanelerin ücretlerini sabitlediklerini, belirtilen ücretten daha düşük bir tutarda kayıt yapılması durumunda 50.000 TL. tazminat ödeneceğini belirttikleri ifade edilmektedir.

Başvurularda, tüketici aleyhine olan bu durumun düzeltilmesi talep edilmektedir.

- 40 **G. DOSYA EVRELERİ**: Kurum kayıtlarına 13.4.2009 tarih ve 2667, 2668 ve 2669 sayılar ile giren başvurular üzerine düzenlenen 12.5.2009 tarih ve 2009-4-85/İİ-09-MH sayılı İlk İnceleme Raporu 14.5.2009 tarih ve REK.0.08.00.00-110/147 sayılı Başkanlık önergesi ile 09-23 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: İlgili Raporda, şikâyet hakkında 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun kapsamında önaraştırma yapılmasına veya soruşturma açılmasına gerek olmadığı görüşüne yer verilmiştir.

50 **I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME**

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün/Hizmet Pazarı

Ülkemizde dersaneler okula yardımcı ve sınavlara yönelik olarak çeşitli amaçlarla faaliyet gösterebilmektedir. Bu kapsamda dersaneler;

- (i) Üniversite Hazırlık Kursları (lise son sınıf öğrencileri ve lise mezunları için),
- (ii) Anadolu, Fen Liseleri ve Anadolu Meslek Liseleri ile Özel Liselere Giriş Kursları (sekizinci sınıf öğrencileri için),

60 (iii) Yetiştirme (takviye) kursları (lise ve ilköğretim ara sınıfları için)

hizmetlerini sunabilmektedir. Dersaneler her üç hizmet türünde de faaliyet gösterebilir. Talep ikamesi açısından bu hizmetlerin her birini ayrı ilgili ürün pazarı olarak tanımlamak mümkün olmakla birlikte; dosya konusu olayda her üç türdeki kurs fiyatlarının da arttığı iddia edilmektedir. Bu çerçevede, incelemeye konu olayda ilgili ürün pazarı, "dershanecilik hizmetleri pazarı" olarak tespit edilmiştir.

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

70 Şikâyet konusu uygulamanın Afyon ilinde gerçekleşiyor olması ve bu ilde ikamet eden öğrencilerin başka illerde bulunan kurslara devam etmelerinin çok zor olması nedeniyle, ilgili coğrafi pazar "Afyon ili" olarak belirlenmiştir.

I.2. Yapılan Tespitler

80 İlk inceleme kapsamında, Afyon İl Milli Eğitim Müdürlüğü Özel Öğretim Şube Müdürü ile görüşülmüştür. Anılan yetkili, raportörlerle yaptığı görüşmede, Afyon ilinde yaklaşık 25 adet üniversite ve liselere hazırlık kursunun bulunduğunu, dersaneler arasında rekabeti kısıtlayıcı uygulamaların bulunmadığını, ayrıca Milli Eğitim Müdürlüğü'nün de bu tür bir uygulamaya zemin hazırlamadığını ifade etmiştir. Yetkili, ayrıca, yıllar itibarıyla kurs ücretlerinde meydana gelebilecek artışların yönetmeliklerle belirlendiğini ve ilgili mevzuat uyarınca bir önceki yıla göre 2 kat oranında artışın mümkün olmadığını belirtmiştir.

Afyon İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan belgelerde yer alan ve mezkûr yetkilinin ifadelerini teyit eden, Afyon ilindeki en büyük 5 dershanenin 2007-2008 ve 2008-2009 yıllarına ait ilan edilen ücretleri aşağıdaki şekildedir:

Tablo: Birim fiyatlar üzerinden kurs ücretleri (bir ders saati ücreti esas alınmıştır) (TL)

Dershane Adı	Yıl	OKS ¹	Lise (Ara Sınıf)	ÖSS ²
Kocatepe Dershaneleri	2007-2008	4,20	3,75 ³ - 4,10 ⁴	4,20 ⁵ - 4,30 ⁶
	2008-2009	4,20	4,10	4,20
Final Dergisi Dershaneleri	2007-2008	-	3,60	3,60
	2008-2009	-	3,60	3,60
Diler Açı Dershaneleri	2007-2008	2,75	2,85	2,85
	2008-2009	3,50	3,50	4,00
Hisar Batı Dershaneleri	2007-2008	-	-	-
	2008-2009	3,75	3,75	4,00
Afyon Uğur Dershaneleri	2007-2008	2,10	2,31	2,31
	2008-2009	2,20	2,40	2,40

I.3. Değerlendirme

4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasında "Belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemleri hukuka aykırı ve yasaktır" hükmüne yer verilmekte, aynı maddenin ikinci fıkrasının (a) bendinde "Mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satış şartlarının tespit edilmesi" yasaklanan haller arasında sayılmaktadır.

Afyon ilindeki dershanelerin rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşma içinde olup olmadığını değerlendirmeden önce sektörü düzenleyen ilgili kanun ve yönetmeliklere değinilmesi yararlı olacaktır. Özel dershaneler 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nun 2. maddesi kapsamında özel öğretim kurumu sayılmakta olup, Milli Eğitim Bakanlığının sıkı denetimi altında faaliyet göstermektedirler. Özel öğretim kurumlarının tahsil edecekleri ücretlere ilişkin hususlar ise 5580 sayılı Kanun'a dayanılarak çıkarılan ve 11.2.2009 tarihinde yürürlüğe giren "Özel Öğretim Kurumları Öğrenci ve Kursiyer Ücretleri Tespit Ve Tahsil Yönetmeliği" ile düzenlenmiştir. Bu Yönetmeliğe göre özel öğretim kurumları bir sonraki eğitim-öğretim yılında uygulayacağı ücretleri her yıl Ocak ayından Mayıs ayının sonuna kadar ilan etmek zorundadır. Bu tarihe kadar ücretlerini ilan etmeyen kurumlar bir önceki yıl uyguladıkları ücretleri tahsil etmek

¹ Ortaöğretim Kurumları Sınavı.

² Öğrenci Seçme Sınavı (Üniversiteye Hazırlık)

³ 9. sınıf grubu.

⁴ 11. sınıf grubu.

⁵ Hafta sonu grubu.

⁶ Hafta içi grubu.

110 durumunda kalmaktadır. Öte yandan ilan edilen ücretlerden daha fazla bir tutarın tahsil edilmesi Yönetmeliğin 6/d maddesinde yasaklanan eylemler arasında yer almaktadır. Ancak, bu tutarın altına inilmesinin mümkün olduğu anılan Yönetmeliğin 6. maddesindeki “...*Bu ilanlarda ders yılı, aylık veya ders saati ücretiyle birlikte, peşin veya süreli ödemeler ve kurumca belirlenecek diğer indirimler belirtilir...*” ifadesinden anlaşılmaktadır. Bu bakımdan ilan edilen ücretlerin maksimum fiyat niteliğinde olduğu söylenebilir. Yine anılan Yönetmelik uyarınca, özel öğretim kurumları bir sonraki yıl tahsil edecekleri ücretleri belirlerken enflasyon oranı, yapılan yatırım vb. kriterlere göre zam yapabilmekte ve keyfi fiyat artırımına gidememektedir.

120 Yukarıda kısaca yer verilen mevzuat hükümlerinden anlaşılacağı üzere ilgili pazarda fiyatlar basın yoluyla ilan edilmeleri nedeniyle oldukça şeffaf olup kurs sahipleri diğerlerinin uyguladığı ücretlerden haberdar olmaktadır. Öte yandan kurs ücretlerine yapılacak yıllık zam oranlarına ilişkin kriterler de Yönetmelikte yer aldığından, bu ücretlerin yıllar itibarıyla fahiş oranda artması mümkün değildir.

130 Öte yandan, yukarıda yer verilen kurs ücretlerine ilişkin Tablo incelendiğinde birbirinden oldukça farklı ücretlerin bulunduğu görülmektedir. Örneğin OKS'ye yönelik 2008-2009 öğretim yılına ait kurs saat ücretleri incelendiğinde 2,20 TL.'den 4,20 TL.'ye kadar değişim gösterdiği, lise ara sınıf kurs ücret saatlerinin de 2,40 TL.'den 4,10 TL.'ye kadar değiştiği görülmektedir. Bu çerçevede, teşebbüsler arasında rekabeti kısıtlayıcı bir anlaşmanın varlığı yönünde bir bulgu bulunmamaktadır.

140 Şikâyet dilekçelerinde belirtilen diğer bir husus da kurs ücretlerinin 2008-2009 öğretim yılında 2007-2008 öğretim yılına göre yaklaşık 2 kat arttığı iddiasıdır. Bu iddiaya yönelik olarak, yukarıdaki tablodaki verilerden açıkça anlaşılacağı üzere, yıllık bazda söz konusu oranda bir artış bulunmamaktadır. Kaldı ki bazı kursların fiyatları da bir önceki yıla göre değişmemiştir. En yüksek artış Diler Açık Dershaneleri'nin ÖSS'ye yönelik kurs ücretlerinde gerçekleşmiş olup bu oran yaklaşık %40'tır.

140 **J. SONUÇ**

Düzenlenen rapora ve dosya kapsamına göre,

1. Başvuru konusu iddialara ilişkin olarak 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun çerçevesinde herhangi bir işlem yapılmasına gerek bulunmadığına,

2. Bununla birlikte, 4054 sayılı Kanun kapsamında rekabet ihlali oluşturabilecek davranışlardan kaçınmaları gerektiği yönünde Afyon'da faaliyet gösteren özel

09-23/493-119

150 dershanelere ve ayrıca Afyon İl Milli Eğitim Müdürlüğüne görüş yazısı gönderilmesi konusunda Başkanlığa yetki verilmesine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.